

NYHEDSBREV

Nr. 2 - 2016

Arrangementskalender

Kødkvægets Dag

Torsdag den 5. maj 2016 (Kristi himmelfartsdag) kl. 10.00 – 16.00

Hvis du har lyst til, at holde åbent hus, så tilmeld din besætning til Kødkvægets Dag her

<http://www.danskkloedkvaeg.dk/forside/arangementer/koedkvaegets-dag/>

Du kan læse mere om arrangementet her: <http://www.danskkloedkvaeg.dk/foreningen/koedkvaegets-dag/>

Landsskuet 2016

Holdes fra 30. juni – 2. juli 2016. Følg med i nyhederne fra skuet her: <http://landsskuet.dk/>

Dyrskuer 2016

Oversigt over dyrskuerne i Danmark findes på Landbrugsinfo. Her kan de gældende sundhedsregler også findes: https://www.landbrugsinfo.dk/kvaeg/sider/videncentret_for_landbrug_kvaegs_dyrskueliste.aspx

Valg af græsblanding

Af Ove Rugager Madsen, kvægbrugskonsulent, LMO Kvæg

Til kødkvæg, der afgræsser markjord, ønsker vi en robust græsblanding, som starter væksten tidligt og giver et godt udbytte til slæt og afgræsning. Samtidig ønsker vi også en god holdbarhed på minimum tre år og gerne fem år, inden marken skal lægges om igen.

De blandinger, vi normalt arbejder med, og som kan købes alle steder, er de "anbefalede frøblandinger", som SEGES udgiver hvert år. Blandingerne er som udgangspunkt lavet til malkekvæg, men en del egner sig også til ammekøer. Kort

fortalt er blandinger med et nummer i 20erne egnet til afgræsning. Blanding 22 er meget anvendt.

Blandinger med et nummer i 30erne er kombinationsblandinger, som groft sagt er beregnet til at tage 1. slæt på og derefter afgræsses. Blanding 35 og 36 er meget anvendt.

Blandinger med et nummer i 40erne er blandinger, som hovedsageligt anvendes til slæt og derfor sjældent aktuelt for kødkvægproducenter. Se listen over anbefalede græsblandinger her: <https://www.landbrugsinfo.dk/kvaeg/foder/grovfoder/afgraesning/sider/startside.aspx>. De fleste blandinger findes også i en økologisk udgave, så hedder de blot fx Ø22.

Der er en del kødkvægproducenter, som har valgt blanding 36 (indgår som en af de 18 blandinger), og de omtaler den positivt. Blanding 36, som også findes som økologisk, er blandt de blandinger, der er målrettet til både slæt og afgræsning på både våde og tørre arealer. Blandingen har blandt andet 50 procent strandsvingel samt 10 procent hvidkløver. Strandsvingel, som normalt har en dybere rodudvikling end de øvrige græsarter, gør, at blandingen bedre kan klare sig under tørre forhold. Blandingen har også den egenskab, at

den kan tåle at stå under vand i længere tid end de fleste andre blandinger. Da mange ammekøer afgræsser arealer med meget skiftende jordtype, vil blandingen ofte være et godt valg. Hvidkløveren lukker de huller i græstæppet, som uvægerligt vil opstå. Blandingen har en høj persistens (god holdbarhed), men er lidt langsom i væksten i udlægsåret, dvs. at etablering er bedst om foråret og senest i begyndelsen af august. Blandingen er nogle steder udråbt som "kødkvægblendingen". Tiden skal så vise, om det holder stik.

Selen til græs

**Af Ove Rugager Madsen, kvægbrugskonsulent,
LMO Kvæg**

Kløvergræs har ikke behov for selen, men det har kvæget. Derfor kan det være aktuelt at tilføre selenberiget gødning til græsmarker, hvor der er problemer i besætningen med selenmangel. Dine kalve har måske selenmangel, hvis de er svagt fødte, dør hurtigt efter fødslen eller pga. utrivlighed. Gødskning med selen bør altid afstemmes

med din fodringsrådgiver, så der ikke sker overforsyning. Gød aldrig kritikløst med selen – for lidt selen er noget skidt, for meget selen er rigtig skidt!

Der kan rettes op på seleniveauet ved at bruge 1 liter NS 8 – 17 med selen fra Dangødning. Der er erfaring for, at det hæver seleniveauet op til "normalt" indhold. Samtidig ser det ud til, at græsset mange steder mangler svovl, så der slås 2 fluer med ét smæk. Bemærk, at økologer ikke må bruge midlet, da det indeholder kvælstof.

NEWS Hvilket huld er dine køer i?

Af Tobias Volhøj, dyrlæge, Bindslev Dyrehospital

Tobias Volhøj er uddannet dyrlæge i 2015 og har særlig interesse for kvæg. Han er vokset op med kødkvæg og har selv nogle få kødkvæg i dag.

En ældre kollega havde engang en træls oplevelse, som vi her vil dele, og som folk forhåbentlig kan lære af.

En landmand havde sine Skotske Højlandskøer og Herefordkøer, 16 dyr i alt, gående på en strandeng i vinterhalvåret. Dyrene blev fodret med hør/halm dagligt og mest halm sidst på vinteren. En iskold dag med isslag, som udløsende stressfaktor, gik 14 dyr med kramper eller græstetani. 6 døde, mens 8 blev reddet. Ved obduktion af de døde dyr fandt man mange meget magre dyr.

På baggrund af denne historie kan man lære, at når det kan være nødvendigt at spare på foderet sidst på sæsonen, inden dyrene kommer på græs, er det vigtigt ikke kun at kigge på sine dyr. Det kan være til rigtig stor hjælp også at mærke på dyrene, om de er i passende huld. Der er udviklet flere forskellige manualer til at huldvurdere køer, blandt andet HFS-metoden (beskrevet af Troels Kristensen, 1986). Billedet nedenfor viser fokuspunkter til vurdering af huld.

Der følger en længere vejledning til metoden, men hvis man mærker på nogle af de viste punkter, vil man kunne føle et fedtlag mellem huden og knoglerne, med mindre dyret er meget afmag-

ret. Hvis man, ved at føle på hoftehjørnerne (fokuspunkt 3), kan mærke hele den kantede struktur, er dyrene i for ringe huld.

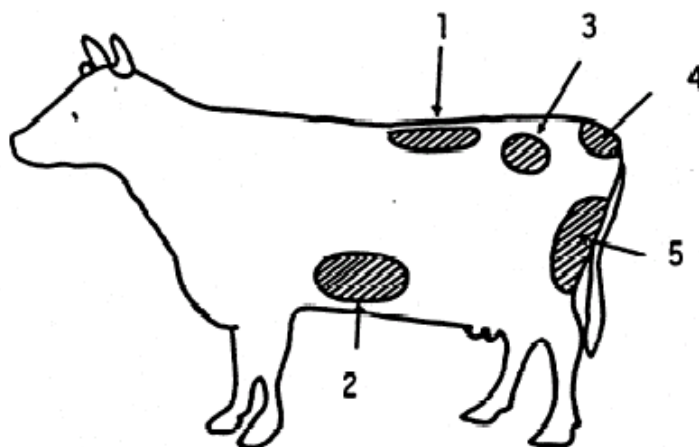
Huldvurdering ved at mærke på køerne bruges på daglig basis ved malkekvæg og er et meget nyttigt og anderkendt redskab til at vurdere køernes risiko i forhold til en række sygdomme. Hermed en opfordring til at omgås jeres dyr og mærke på dem så vidt muligt. Så vil mange opdage, at øjet kan tage fejl på huldvurdering af de forskellige dyr.

Køer med kalv, som er for magre, vil give mindre mælk til kalven, og de vil ikke komme op i fuld ydelse igen, selvom de får et godt græsudbud senere.

For fede dyr er heller ikke ønskværdigt, da det kan nedsætte chancen for at få koen/kvinden drægtig samt give kælvningsbesvær, så det er ikke kun de magre dyr, det er godt at se nærmere på.

Husk at tildele mineraler med ekstra magnesium i forbindelse med udbinding, da mangel kan give græstetani. De hyppigste symptomer er neurologiske forstyrrelser, som f.eks. stivhed i bevægelsen og evt. kramper, hvilket kan ende med at slå dyret ihjel, hvis ikke der tilkaldes dyrlæge hurtigst muligt.

Mangelsygdomme, som græstetani, kan oftest undgås ved at følge de gængse normer for tildelelse af vitaminer og mineraler til dyr og marker. Hvis du er i tvivl, så spørg din konsulent, dyrlæge eller mere erfarne kolleger.

Forældreskabsbestemmelser – stambog?

Hvad har en forældreskabsbestemmelse med stambogen at gøre?

Af Rikke Vingborg, direktør og daglig leder af GenoSkan A/S og Ann Margaret Sørensen, konsulent, SEGES Kvæg

Skal du have stambogsført en tyr og anvende den i avlsarbejdet, kræver det, at du via en DNA test kan dokumentere dyrets afstamning i forhold til mor og far - også kaldet en forældreskabsbestemmelse.

For alle pattedyr og mennesker gælder det, at vi arver halvdelen af vores genetiske arvmasse fra vores mor og den anden halvdel fra vores far. Når prøven for dyret er analyseret, sammenholdes DNA markørerne med forældrenes DNA markører. Det vil sige, vi skal altså kunne genfinde DNA markørerne hos begge forældre.

Sådan foregår forældreskabsbestemmelse af dyr

For at forældreskabsbestemme et dyr skal vi bruge en prøve af både far, mor og afkom. Dvs. har du mor og afkom gående, skal vi have en prøve fra begge dyr. Er faren en stambogsført tyr, har vi dens genotyper i forvejen. Er det ene dyr solgt, skal du lave en aftale med ejeren om at få sendt en prøve ind af dyret. Er et af dyrene imidlertid slagtet, kan du fint anvende en kødprøve fra fryseren (ikke fars). Har et dyr tidligere været testet, har vi allerede en prøve, og du behøver ikke indsende en ny.

De DNA markører, vi bruger til forældreskabsbestemmelse af kvæg i Danmark, er bestemt internationalt. Dvs. importerer du avlsmateriale i form af importerede dyr, embryoner eller sæd, så skal dyret ikke testes igen her i Danmark, hvis de er korrekt testet i oprindelseslandet.

Forældreskabsbestemmelse af kvæg bestemmes oftest på baggrund af et øreklip, som du selv kan udtage. Prøven tages med en tang og kommes i et lille rør, der forsegles i det øjeblik, prøven tages. Rør og tang kan købes hos GenoSkan A/S.

Der kan også bruges øreklip udtaget i forbindelse med isætning af øremærke, se mere på link www.oeremaerker.dk og læs om de forskellige øremærketyper og bestilling under "Hjælp", hvor du finder "Vejledningen".

Ved modtagelse af prøverne bliver de registreret og sendt til analyse. Den del af prøven, som ikke bruges til analysen, bliver gemt i biobanken til evt. senere analyse. Hvis du fx senere ønsker dyret testet for polledhed, skal der ikke indsendes en ny prøve.

Stemmer den registrerede afstamning overens med analysen, modtager du inden for ca. 2 uger et ID kort på dyret, hvor den korrekte afstamning fremgår. Stemmer oplysningerne i Kvægdata-basen ikke overens med resultatet af analysen, modtager du et brev, hvori der er beskrevet, hvad der afvises. Ofte er der tale om en forbytning af dyr eller en fejlinseminering og ved at teste nogle flere dyr, kan vi som regel kortlægge, hvem der er forælder til hvem.

Hvis dyret er en tvilling, kan analysen ikke foretages på en blodprøve, da tvillinger af kvæg kan have byttet blod i fostertilstanden, derfor kan vi få lavet en profil af det forkerte dyr. Så for tvillinger skal vi have en vævsprøve.

Afvigelser

Der er nogle få afvigelser fra ovenstående. Hvis en kvie ønskes forældreskabsbestemt, og moren er afgået uden en DNA-profil, kan sagen godt løses med en faderskabsbestemmelse. **Hvis det er en tyr, SKAL den være forældreskabsbestemt**, dvs. moren skal laves indirekte. For at lave en DNA-profil indirekte skal vi bruge minimum fem afkom efter dyret. Dvs. er en mor afgået uden en DNA-profil, skal vi bruge prøver af **minimum fem andre** afkom efter hende. For nærmere beskrivelse kontakt GenoSkan A/S, tlf. 8999 2510, for pris og muligheder.

Der gives ikke dispensation for optagelse i stambogen ved manglende forældreskabsbestemmelse på en tyr, hvor moren er afgået uden en DNA-profil. Spørgsmål vedr. stambogen - kontakt Ann Margaret Sørensen, SEGES Kvæg, tlf. 8740 5265.

NEWS Fødselsvægten hos kødracekalve er påvirket af mere end genetik

Af Finn Strudsholm, specialkonsulent, SEGES Økologi

Ud over race afhænger vægten af en nyfødt kødracekalv også af kalvens køn, klimaet og koens paritet. Det viser en ny norsk undersøgelse baseret på data fra den nationale database med dyr af kødrace. Materialet dækker fødselsvægt fra knap 30.000 kalve fra 1.192 norske gårde med kødkvæg. Der var flest data fra Hereford, Charolais, Aberdeen Angus og Norsk Rød.

Tyre vejer mere end kvier

På tværs af racer vejer norske tyrekalve af kødrace 2,3 kilo mere end kviekalve. Gennemsnittet var 44,6 og 42,3 kilo. Det svarer til, hvad der er fundet i lignende undersøgelser.

Charolais føder de største kalve

Blandt de norske kødracer er det Charolais og Simmental, som føder de tungeste kalve, mens Angus får de letteste. På tværs af køn vejede kalvene fra de norske besætninger:

Norsk Rød	43,9 kg
Hereford	42,9 kg
Charolais	45,6 kg
Angus	40,4 kg
Limousine	43,3 kg
Simmental	45,6 kg
Andre racer	42,0 kg

Kalve fra Vestlandet vejer mindre

Der var sikker forskel på kalvenes fødselsvægt mellem regionerne i Norge. Kalve født i den vestligste del af landet vejede næsten to kilo mindre en kalve fra midten af Norge. Fødselsvægtene var 42,7 og 44,3 kilo.

Forskerne forklarer det med, at køerne på Vestlandet, hvor det regner meget, måske er dårligere forsynet med mineraler via græs og ensilage på grund af en større udvaskning. Men også temperaturen om vinteren kan have betydning. Vintrens kulde og frost i midten af Norge kan måske trække de drægtige køers stofskifte i en retning, som giver tungere kalve.

Ingen effekt af koens alder på kalvens vægt

Der var ingen udvikling i kalvenes fødselsvægt i forhold til, om moderen fik 2., 3., 4., 5. eller 6. kalv.

Derimod fandt projektet overraskende, at kalve efter kælvkvier var cirka 0,5 kilo tungere end kalve efter køer. Det er modsat de fleste andre undersøgelser med kødracer, som viser, at kvierne får de letteste kalve. Når kalve efter 1. kalvs køer er lettere, skyldes det blandt andet, at kvier går kortere tid drægtige end køer. Når resultatet falder modsat ud i den norske undersøgelse, kan det skyldes, at kviegruppen måske ikke er helt repræsentativ, skriver forskerne.

Kilde: Norges Landbohøjskole

Nyhedsbrevet udkommer ca. 4 gange årligt, og derudover kommer ca. 10-15 små Hot News med aktuelle emner.

I introperioden (frem til den 1. januar 2017) er nyhedsbrevet og Hot News gratis at modtage. Derefter vil prisen være 250 kr. + moms om året.

Ønsker du at tilmelde dig til Dansk Kødkvægs nyhedsbrev i introperioden, bedes du venligst klikke [her](#).

